

Ennek az erkölcstelen számításnak fölismerése, ösztönszerű megérzése oka a nagy egyesülési akció kétségtelen kudar-cának. És mert nem tárgyi, hanem ilyen okok állanak mögötte: ez az oka annak, hogy az akció nem is fog sikerre vezetni s végül nagy kényszeredéssel — ha ugyan létrejön — az új párt abból a vegyes csoportból fog kikerülni, amely a fuziót inszcenálni szeretné s amelyben majd minden ellenzéki pártból vannak egyesek.

Iparosok országos ünnepe.

— A szegedi nagygyűlés. —

(Saját tudósítónktól.) A mellőzött és le-nézett magyar kisipar vasárnap egy táborba szölitotta Szegeden az ország ipartestületeit. A kongresszust az Ipartestületek Országos Szövetsége rendezte és közel háromszázan jöttek el Szegedre az ország kisiparosai közül, hogy sérelmeiket szöva tegyék és azok orvoslását illetékes helyen megsürgessék. A nagygyűlésen a kereskedelmi miniszter is képviseltette magát Fenyvessy József miniszteri osztálytanácsossal. Mindenképpen impozáns volt a kongresszus, amelynek jelentőségét különösen az adja meg, hogy a magyar kisipar érdekében eddig szokatlan buzgalommal indult meg az agitáció a nagyiparosok és a gyárosok ellen.

A nagygyűlés a városháza közgyűlési termében folyt le rendkívül nagy érdeklődés mellett. *Thék* Endre udvari tanácsos üdvözlő beszédet mondott és megnyitotta a nagygyűlést. Az üdvözlő beszédre a kereskedelmi miniszter nevében Fenyvessy József dr. válaszolt, Szeged város nevében pedig *Lázár* György dr. üdvözölte a nagygyűlést és sok szerencsét kívánt a munkájához.

Ezután a tárgysorozatra tértek át. A kongresszus tudomásul vette a választmány 1911. évi működéséről szóló jelentést, majd elfogadta az 1911. zárszámadást és a vezetőségnek megadta a fölmentvényt. Megállá-

kell ezt a Szívet. Fogházör vegye át a foglyot.

Egy pár órával ezen ítélethozatal után a következő drótnélküli távirat indult utnak:

„Az egyetlen nőnek most és mindörökre: Száműzetésre ítélték. A bíró isten akaratára és a társadalom nyugalma hivatkozott ítéletben. Nincsen hatalma ahhoz, hogy megváltoztassa jelenlegi viszonyainkat. És most én száműzve vagyok St. Helena szigetére, körülöttem a véghetetlen tenger. Nincsenek a börtön körül sem kőfalak, sem vasajtók, csak emberi husból és vérből épült válaszfalak. Kétségbeesésemben és örült vágyakozásomban talán le tudnám rombolni a börtönömet, de ezek a falak, amelyek bennünket elválasztanak, a földtől az égig érnek. Nem érem fel a végét, sem alatta nem bírok elmenni. Oh én szerencsétlen! Láthatlak téged szerelmem és mégis olyan messzi vagy! Semmilyen hajó sem tud átvinni ezen a tengeren, amely elválaszt bennünket egymástól. Nem tehetek egyebet, mint szomorúan állok a parton és vágyakozásból és szívfájdalom-ból épült kis hajókat küldözök a vízre és remélem, hogy valamikor a te szívedben fognak kikötni. Erős leszek, el fogom szenvedni a száműzetést addig, amíg „már nem lesz közöttünk tenger“. És ha eljön az az idő, akkor meg foglak találni valahol az örökkévalóságban, meg fogom fogni a kezdet és elvezetlek annak a trónusához, aki téged az én részemre teremtett. Ott azután el foglak kérni, bátor hangon, merész arccal, a vágyakozásom és szerelmem jogánál fogva és ő nekem fog adni téged a végtelen időkre — örökre!”

pitották az 1912. évi költségeloirányzatot s ezzel a szövetség adminisztratív ügyeit le-tárgyalták.

Két fölszólalás akadt a tárgysorozatonál. Az első *Szabó* Károly nagyvárad i partestü-leti elnök volt, aki azt hibáztatta, hogy a kormány nem áll elég anyagi erővel a kisipar mellé. Az iparpártolásra ugyan tekintélyes összeg van előirányozva az állam költségve-tésében: *évenként tizennégy millió korona*, de ebből az állam *mindössze négyszázezer koronát fordított a kisipar támogatására*, a mi bizony a tengődő magyar kisipar vérke-ringésén édeskeveset lendít. Együttal kifogásolta a fölszólaló, hogy a négyszázezer ko-rona mellett horribilis államsegély többi ré-szét az állam a nagyiparosok és a gyárosok javára utalja ki, nem csoda tehát ilyen kö-rülmények között, ha a magyar kisipart, a helyett, hogy virágoznék, a visszafejlődés és pangás veszélye fenyegeti. A másik fölszólaló *Papp* József, a hatvani ipartársulat elnöke volt, aki hasonló értelemiben fejtegette a kisipar sérelmeit és annak a nézetének adott ki-fejezést, hogy szükséges volna egy külön ipari minisztérium föllállítása.

Ezután *Pálffy* Dániel beszélt hosszasan. A munkásbiztosítási törvény revíziójával fog-lalkozott és az egész törvény alapos refor-málását sürgette. Szerinte a javulás csak akkor fog beállni, ha az országos pénztár decentralizáltatik, mert az országos pénztár föntartása által, amely az iparosoknak sok milliójába kerül, újabb surlódások keletkez-tek a munkaadók és munkások között. Ha-tározati javaslatában az országos pénztár megszüntetését és a vidéki kerületi pénztár-ak önállósítását kívánta. Kivánta továbbá, hogy a magyar iparosok, miután a beteg-se-gélyezés aránytalanul nagyobb terheket ró rájuk, mint más adózó polgárokra, mentesít-essenek az országos betegápolási pótdadó alól.

Az új ipartörvény megszüntetése mellett alapos érvekkel szólalt még föl *Melkó* Ber-talan is.

Sziklay Zsigmond budapesti építész az építőipari törvénnyel kapcsolatban nyújtott be jól megokolt határozati javaslatot. Tiltakozik ebben a munkásoknak a hatósági föl-ügyeletbe való belevonása ellen s általában sürgeti a törvénytervezet alapos átdolgozá-sát. *Szakáll* József, a szegedi ipartestület el-nöke a vándoriparról szóló törvényhez nyuj-tott be határozati javaslatot, amelyben a ház-aló-kereskedés tágitása ellen tiltakozik azért, mert szerinte a kézműipar érdekeit föl-lötte veszélyezteti. A megrendelés-gyűjtést *Szakáll* javaslata teljesen szabaddá kívánja tenni, csak az engedély szerzés maradjon a régi-ben.

A közgyűlés befejezése után az iparosok *Thék* Endre és *Gelléri* Mór vezetésével meg-koszorúzták Kossuth Lajos és Tisza Lajos szobrát. Délben a Kass-vigadóban disze-béd volt, amelyen négyszázan vettek részt. A disze-bédet a vidéki iparosok tiszteletére a város adta. Az első fölköszöntőt *Thék* En-dre mondotta a királyra. *Lázár* György dr. polgármester a vendégeket, *Schwartz* Ru-dolf törvényhatósági bizottsági tag a keres-kedelmi kormányt és a képviselőtében meg-jelent Fenyvessy József dr. miniszteri osz-tálytanácsost éltette. Szeged városát és a polgármestert *Kuyiniss* Gyula, a losonci ipar-testület elnöke köszöntötte föl poétikus szép beszédben. *Pálffy* Dániel a magyar iparosság kimagasló büszkeségére, *Thék* Endrere mon-dott felköszöntőt, *Gelléri* Mórnak pedig azt kívánta, hogy még sokáig éljen a magyar iparosok javára.

A banket után a Dankó-szobor leleple-zéséhez vonultak ki az iparosok, az ünnepély után pedig a város nevezetességeit tekintet-tek meg.

Az iparosok országos nagygyűlésének még egy olyan nevezetes momentuma volt, amely szintén a kongresszus jelentőségét és ünnepies voltát emelte. Az ipartestületi tisz-tviselők országos szövetsége ugyanis közgyü-lést tartott Szegeden az ipartestület székhá-

zában. Igen értékes előadást tartott a köz-gyűlés keretében *Dencz* Ákos dr. a m. kir. postatakarékpénztár kiküldött titkára, aki *Iparosok bankja* címen a postatakarékpénz-tárról, mint az iparosságnak is egyik rend-kívül hasznos, modern intézményéről isme-retterjesztő adatokat mondott el. Az ipar-testületi pénzkezelésnél, az egykori ellátásnál fontos előnyöket biztosít a postatakarékpénz-tár az iparosoknak. *Dencz* Ákos dr. előadását nagyszámu közönség hallgatta meg, mely-nek soraiban a szegedi pénzügyi és keres-kedő világnak számos kapacitását láttuk.

Lázár György dr. polgármester az alábbi nyilatkozat közzétételére kért fel bennün-ket:

Azon állításokra nézve, amelyek Marer Gyula beadványában s csak *folyó hó 12-ikén visszavont* felebbezésében foglaltattak s azon aggodalmakra nézve, amelyeket nagytekin-télyű városi polgárok előttem ezen telekide-genítésre nézve kifejeztek, magamat tájékoz-tatnom kellett. — Ezt én úgy *Pálffy* Dániel urnak, mint mindazoknak, kik ezt tudomá-sul is vették. — Ez ügyben az utóbbi hetek-ben kétszer is voltam Budapesten. — Itt te-hát sem az ipar fejlődése iránt ellenszenv-ről, minek feltevése velem szemben egyene-sen nevetséges, sem mulasztásról szó nem le-het, legfeljebb arról, hogy az ügyben tisztán látni akartam s ez több időt vett igénybe. ,

Amennyiben emberileg lehetséges, ezt elértem s így az ügyet tegnap felterjesztet-tem.

A szociálisták népgyűlése.

— Wimmer Fülöp beszéde. —

(Saját tudósítónktól.) A vasárnapra ösz-szetorlódtott események között is érdekesség jutott ki a szociáldemokrata párt délelőtti népgyűlésének, amelyen a balkáni háboru el-len és az általános, egyenlő és titkos választó-jog mellett tüntettek. A gyűlésnek fokozott érdekességet és nagy hallgatóságot szerzett az, hogy szónokai között *Wimmer* Fülöp, gyárigazgató, a nemzeti munkapárt vezető-ségének tagja is szerepelt.

A merész vállalkozás ideális szempon-tokból indulhatott ki. Wimmer ugyanis azt hihette, hogy sikerül meggyőznie a hallga-tóságot: a szociáldemokrata párt tagjait ar-ról, hogy a parlament ellenzéki pártjaival való szövetkezés csak a párt lejáratására vezethet és a célhoz semmivel sem viszi kö-zelebb a szociálista törekvéseket. Wimmer a gyűlés nagy tetszése mellett a radikális vé-lasztójog szükségességét hirdette, de nyom-ban rámutatott arra is, hogy a koalíció négy éves uralma alatt ezt a választójogot elárul-ta, hogy pluralitást akart hozni és hogy most a választójogi keresztségben csak azért szö-vetkezett a szociáldemokrata párttal, mert a népszerűsítészszerzésnek ez az egy módja maradt még fenn számára.

Rámutatott Wimmer arra, hogy lehet-e a választójog radikális kiterjesztésének hive az a tábor, amelynek vezérei között *Apponyi* Albert gróf, *Zichy* Aladár gróf, *Andrássy* Gyula gróf, *Kossuth* Ferenc, *Károlyi* Mihály gróf vannak? Hogy szabad-e a kormány vá-lasztójogi tervezete ellen küzdeni akkor, a mikor az teljes részletében még nyilvános-ságra sem került, de abból is, amit ismerünk belőle, az látszik, hogy szélesebb népréte-gekre akarja kiterjeszteni a választójogot, mint a megboldogult koalíció? Hogy lehet-e stromanja ereje teljében a szociálista párt olyan pártoknak, amelyek a parlamentben csödbe jutottak?

Szóba hozta végül Wimmer *Tisza* Ist-ván szereplését. Megemlékezett a parlamenti anarchiáról, amivel az ellenzék minden mun-kásságot megakadályozott. Létérdeke volt a nemzetnek, hogy rend legyen és ennek meg-teremtésére nagy elhatározással és erős kéz-zel *Tisza* vállalkozott. És azóta már alkotott